

Hoge Raad voor Vrijwilligers

Aan de Heer Frank VANDENBROUCKE

Uw brief van :
Uw kenmerk :
Ons kenmerk :

**Minister van Sociale Zaken en
Volksgezondheid**

Datum : 25 februari 2021
Bijlage(n) :

**Betreft : Hoge Raad voor Vrijwilligers (HRV) – Advies van de HRV betreffende het
Vrijwilligerswerk georganiseerd door commerciële instellingen**

Geachte Minister,

De Hoge Raad voor Vrijwilligers verneemt met ontzetting dat een voorstel om de uitzondering om vrijwilligers binnen een commerciële setting in te zetten, op de agenda staat van de Ministerraad d.d. 26 februari 2021, binnen het pakket ondersteuningsmaatregelen met betrekking tot het beheersen van Covid-19.

De Hoge Raad voor Vrijwilligers vraagt u met de nodige urgentie, deze maatregel, die verwarring, onrust teweeg brengt en die leidt tot een uitholling van de geest en de letter van de Vrijwilligerswet, niet goed te keuren.

We geven hier nog even onze bezwaren.

De inzet van vrijwilligers tijdens deze Covid-19 crisis is enorm. Vanzelfsprekend juicht de Hoge Raad voor Vrijwilligers dit toe: het toont de meerwaarde van vrijwilligerswerk voor de samenleving, met of zonder crisis, aan.

Toch mag de bereidheid van mensen om zich in te zetten niet leiden tot afwijkingen en uitzonderingen in de vrijwilligerswet, zoals thans te vaak gebeurt, in de praktijk, maar ook in de wetgeving.

De HRV is verbaasd en betreurt het dat er aanpassingen aan de vrijwilligerswetgeving gebeuren met gevolgen voor het vrijwilligerswerk in behandeling zijn en dat de Raad niet om advies werd gevraagd, nochtans sinds 2019 door de wet verplicht. Het argument van hoogdringendheid kan naar onze mening niet langer worden ingeroepen.

Over de tijdelijke uitbreiding van het toepassingsgebied van de wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van vrijwilligers tot de organisaties die door de bevoegde overheid zijn erkend voor de bijstand aan en de zorg voor bejaarden en voor de opvang en de huisvesting van bejaarden in de private commerciële sector.

De Hoge Raad voor Vrijwilligers heeft eerder al een negatief advies uitgebracht met betrekking tot het koninklijk besluit van 23 juni 2020 nr. 36 tot wijziging van het koninklijk besluit nr. 24 van 20 mei 2020 tot tijdelijke uitbreiding van het toepassingsgebied van de wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van vrijwilligers tot de organisaties die door de bevoegde overheid zijn erkend voor de bijstand aan en de zorg voor bejaarden en voor de opvang en de huisvesting van bejaarden in de private commerciële sector. Dit KB verscheen op 30 juni 2020 in het Belgisch Staatsblad.

Uw voorganger, evenals de Commissie Sociale Zaken, bevestigden met stelligheid dat deze maatregel tijdelijk was en zou blijven. Er werden zogenaamd geen misbruiken vastgesteld. Het moet echter gezegd worden dat de maatregel sindsdien voortdurend is verlengd. Als het een noodmaatregel was op het moment van de eerste lockdown, hadden de maanden die sindsdien zijn verstreken, andere oplossingen mogelijk moeten maken.

De Hoge Raad voor Vrijwilligers werd echter toen en nu weer niet om advies gevraagd. De wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van de vrijwilligers (hierna de vrijwilligerswet genoemd) bepaalt echter dat de minister van Sociale Zaken of gelijk welke andere minister elk voorontwerp van wet of ontwerp van organiek of reglementair besluit tot wijziging van de wetgeving of reglementering betreffende het vrijwilligerswerk of dat een invloed kan hebben op het vrijwilligerswerk in België aan de Raad voorlegt voor advies.

Opnieuw moeten we vaststellen dat de stem van de HRV, die een breed en divers spectrum van het hele vrijwilligersveld vertegenwoordigt, niet wordt gehoord.

Het toelaten van vrijwilligerswerk georganiseerd door commerciële organisaties, zelfs al situeren zij zich in de sociale sector, betekent een essentiële wijziging van de fundamentele en de beginselen waarop de Belgische vrijwilligerswet is gegrondvest. Zoals reeds aangehaald in ons eerder advies over de initiële uitbreiding naar de woonzorgcentra in de private sector, veroordelen we sterk deze uitbreiding die de

geest van de vrijwilligerswet verraadt. Het gaat om instellingen met een winstoogmerk in de vorm van naamloze vennootschappen, maatschappelijke organisaties en fictieve organisaties zonder winstoogmerk die nu wettelijk toegestaan zijn hun winst te maximaliseren door gebruik te maken van vrijwilligerswerk in plaats van betaalde arbeid.

Het hoeft geen betoog dat deze situaties, totaal in strijd zijn met de geest van de vrijwilligerswet. Zelfs in tijden van crisis is dit niet te rechtvaardigen: vrijwilligers dienen niet om personeelstekorten op te vullen, personeel te vervangen, etc. Er zijn ondertussen al veel goede praktijken op te tekenen van instellingen en organisaties in de zorg die, zoals het betaamt, tijdelijk personeel aanwerven.

Dat de tijdelijke maatregel nu verlengd zal worden tot en met 30 juni 2021, is voor de Hoge Raad voor Vrijwilligers niet aanvaardbaar.

Deze regeling scheidt gevaarlijke precedents: ten eerste kan elke commerciële speler (vb. landbouw- en tuinsector) eenzelfde nood en vraag naar 'vrijwilligers' aantonen. Ten tweede worden vrijwilligers eigen gemaakt en geïntroduceerd in de commerciële instellingen, waardoor het risico bestaat dat ze, zelfs al is het achteraf niet langer wettelijk nodig, actief blijven zonder enige vorm van bescherming. Bovendien geeft het een argument aan de commerciële spelers, om dit precedent aan te grijpen voor een permanente regeling, via de vrijwilligerswet. Het hoeft geen betoog dat we er als HRV voor pleiten om het vrijwilligerswerk zuiver te houden, vrijwilligers niet te instrumentaliseren, enz....

Vanzelfsprekend zijn we steeds bereid om met u in gesprek te gaan over de werkzaamheden van de HRV en de noden met betrekking tot de bescherming van de vrijwilligers.

Met de meeste hoogachting,

In naam van de twee ondervoorzitters van de Hoge Raad voor Vrijwilligers:

De Secretaris,

Christian DEKEYSER

De Vice-Voorzitters,

Jacky CLOTH
Bernard HUBIEN